מסכת סוטה

אחר השלמת המסכת יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך :

א) **הדרן** עלך מסכת סוטה והדרך עלן דעתן עלך מסכת סוטה ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת סוטה ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי : יאמר כן שלש פעמים ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא ב) חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא :

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך : מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי : יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש : לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני : ברוך אתה יי למדני חקיך : אמן אמן אמן סלה ועד :

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך :

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת סוטה כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם . ויתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך : כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים : אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד : ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום :

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן : יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא : יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא . ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא . בריך הוא לעילא מן כל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן : על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא . די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר . יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן : יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן : עושה שלום במרומיו הוא יעשה ברחמיו שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

א) פי' הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ב מפראג. בספר זכיות ח"א פ"ג . ב) בסיומא וסוף תשובה הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.

פסקי תוספות ממסכת סוטה

המקנא

א שהגה עם הבועל כדי עומאה אסורה לבעל ולתרומה ולבועל : (ד"ז במשנה) : דף ב ע"א

ב קשה לזווגן אלמון והאלמנה אבל אלמון ובתולה או בחור ואלמנה הרי לפי המזל : (וזהו בגמרא) :

ג בבריאת העולם עשה כל הדורות להבראות במזל שנולדו ·

ד אם אין טהב כשורה אתה רשאי לשעבד בו : ד"ה כתיב נמי : דף ג ע"ב

ה נטל מים ראשונים עד הפרק והשניים חוץ לפרק טהור נטל ראשונים ושניים חוץ לפרק טמאים . נוהגין העולם לזרוק מן הכלי ליד אחת ואחר כך משפשף בחבירתה אבל לא נהכון ליטול כי אם יד אחת ושפשפה בחבירתה טמאה : (מס' ידים פ"ב) :

ו ספק סוטה תולה ולא ודאי : דף ה ע"ב

ז סוטה בא עליה בדרך אין המים בודקין וגם על שן בניו ובנותיו ואפילו פטיה : (ד"ז בגמרא דף מז ע"ב)

ח יש לה זכות תולה ואע"פ שאינה טהורה מותר לבעלה לבוא עליה . זכות תולה ואין עושה בה רושם ומגילתה מבל וכל : ד"ה וטהורה : דף ו ע"ב

היה מביא

ט שחיטה בעי כלי שרת אך אין צריך כלי יפה לשחיטה כמו לקמיצה : (ד"ז בגמרא דף יד ע"ב)

י אין ישיבה בעזרה והולכין מעומד : (ד"ז בגמרא דף מ ע"א) :

יא מיר טהור הוסא קלא אך יצא הפסידו בשכרו ונקרא נאה וכן היושב בתענית בשבת לתלום וצריך לישב בתענית גם יום ראשון יצא הפסידו בשכרו : (ד"ז במסכת מיר דף ב: בתוס' ד"ה ואמא) :

יב קלפים שלנו אף כי אינם מעופצים כותבין עליהם שטרות וספר תורה ותפילין ומזוזות : (ד"ז במסכת שבת דף עט ע"ב בתוספות ד"ה קלף) .

יג אדרימנ"ט מותר לתת לתוך דיו . דיו של עפצים אינו דיו : (שם) :

יד מגילת סוטה שכתבה קודם שהקבל עליה אלה פסולה: ד"ה דכתיב : דף יז ע"ב

טו וכן בלא שירטוט לר"י (או לא דקדק בחסירות ויתרות) : ד"ה כתבה : שם

טז וכן בשני עמודים לרש"י וירושלמי וכן גט ולר"י דוקא בשתי תהיכות : ד"ה כתבה על : שם

יז גרושה שזינתה אינה נאסרת על בעלה : (ד"ז במשנה) : דף יח ע"ב

היה נוטל

יח כהן זקן היה מניח ידו תחת ידיה משום הרהור כשמניף אותה : ד"ה וכהן : דף יט ע"א

יט כחיל אין נכרים וטמאי מתים נכנסים לשם ולשאר הר הבית שרי : (ד"ז בזבחים דף לג ע"ב בתוס' ד"ה ובטמאים) :

כ בשביל עון א' אין להחזיק אדם רשע שאין לקרות בשמו רק כדואג שהיה רשע גמור :

כא פרוש מאהבת שכר ויראת יסורים אינו טוב וכגון שהם לא תמלא האוהו יתהרס אבל האומר סלע זה לצדקה שיחיו בניו הרי זה צדיק כשאינו מהרהר ופרוש מאהבת בוראו ויראתו שלא יקפיד טוב הוא : ד"ה לעולם : דף כב ע"ב

כב העוסק בתורה רק להתגדל ולקנטר חבירו נוח לו שלא נברא אבל שוסק לקבל שכר טוב לו : בה"ד :

ארוסה

כג פתח פתוח לרשות הרבים אין בו משום יחוד או אם בעלה בעיר : (ד"ז בקידושין דף פא ע"א) :

כד עוברת על דת צריכות התראה ויוצאות בלא כתובה: (ד"ז בגמרא דף כה ע"א) :

כה מחל לה בעלה אחר סתירה אינו מחול : (שם) .

כו נכרי אוסר אשה בביאתו : (ד"ז בגמרא דף כו:) :

כז כשהיא קרקע עולם אינה צריכה למסור עצמה : (ד"ז בסנהדרין דף עד ע"ב בתוס' ד"ה והא אסתר) :

כח כל מקום שנאמר פלוני ופלוני כולהו סבירא להו אין הלכה כאותן תנאים : [ד"ז בב"מ דף סט.] :

כשם שהמים

כט בשעת-קריאת שמ תלה בעיקן הוקף : (ד"ז בגמ') : דף ל ע"א

ל (שני) [שלישי] של תרומה אין עושה רביעי בקודש : (שם) :

לא גזלן דאורייתא פסול לעדות אשה ודבריהם כשר וכן לסוטה : (ד"ז בר"ה דף כב ע"א) :

לב בברכת י"ח יכול להרבות אם בעל השובה הוא יאמר מעין הלא למ כו' וכן כולן : (ד"ז בע"ז דף ח ע"א ועיין בר"ף פ"ה דברכות) :

אלו נאמרין

לג קריאת שמע בכל לשון : (ד"ז במשנה) : דף לב ע"א

לד קרא ולא השמיע לאזנו יצא : (ד"ז בגמרא) : שם ע"ב

לה פרשת זכור מן התורה : (ד"ז במגילה דף יח ע"ב בתוס' ד"ה כל התורה) :

לו קריאת ס"ת בבית הכנסת תיקן מרע"ה · (ד"ז בב"ק דף פב ע"א בתוס' ד"ה כדי שלא) :

לז מלאכי השרת אינם מבינים כלל בלשון שאינו של הקודש ויחיד לא ישאל צרכיו בלשון ארמי אך תפלה דהוי ברבים הוי בכל לשון : (ד"ז עיין ברא"ש פ"ב דברכות סימן ב) :

לח האשכול היה מונח על דף כמין מטה מסורגת ושתי מוטות תחתיו בשנים דקרא הייט שתי מוטות למוט י"מ סתם מוט שתי בדים אחד מימין ואחד משמאל: ד"ה מורטני : דף לד ע"א

לט כל כלי שולחן מובלעים בשולחן וכלי המזבח מכוסין עמו במכסה :

מ שבעים לשונות הן מלבד לשון הקודש : (והו בגמ') : דף לו ע"ב

מא כהן שבא בבית הכנסת חייב לברך אבל לא כשהוא חוץ לבית הכנסת : ד"ה כל : דף לח ע"ב

מב מחיצה של ברזל אין מפסיק ביניהן לאביהן שבשמים לענין ברכת כהנים : ד"ה מחיצה : שם

מג כשקורין בתורה ומסדר אפיה וגרס בלחש שרי ולא בקול רם : (ד"ז בברכות דף ה ע"א בתוס' ד"ה רב ששת) :

מד כשעשאין כפיהן הולקין אצבעותיהם : ד"ה פי : דף לט ע"א

מה בעל השובה כשר לדוכן אם עובד עבודת כוכבים והזר : (ד"ה בשאלות) : שם

מו בעל מום בגלוי פסול : (ד"ז במגילה דף כד) .

מז שני כהנים צריכין לברך בע"כ ולא ביחיד :

מח אסור לעשות מן תיבת ס"ת כסא שמניחין ס"ת עליו וכן מן יריעה הפרוסה בפנים ואפילו יריעה הפרוסה מבחוץ הוי תשמיש קדושה : (ד"ז במגילה דף כו ע"ב) :

מט אין לומר הפסוקים שאומרים כשהכהנים מברכין : (ד"ז בגמרא) : דף מ ע"א

נ אין מעמידין מלך אלא מן המשיחין לכהונה : ד"ה אותו : דף מא ע"ב

נא היוצא משום יחוש בניו עבדים ולכבי אף כי מלך הורדוס בניו עבדים ואע"פ שאביהם בן חורין : (ד"ז ביבמות דף מה ע"ב בתוס' ד"ה היו) :

משוח מלחמה

נב קוצץ יחור הנטיעה ילדה והסבכה זוקנה בעלה קוצץ (אפי') מזקינה והרכיבה על ילדה חייב או [אפי'] נטע נטיעה ראשונה לבייג ולקורות והבריך בה נטיעה חייב דהוי כנוטע עכשיו לאילן מאכל : (ד"ז בגמרא) : דף מג ע"ב

נג הורגין הגדילין זה עם זו מותרין לישא זה את זו והירושלמי פליג : (ד"ז עיין ביבמות דף פה ע"א בתוס' ד"ה ומותר) :

עגלה ערופה

נד סנהדרי גדולה הולכין לנהיהם אחר תמיד בין הערבים והבהמות והימים טובים : [ד"ז בסנהדרין דף פח ע"ב] :

נה בלאומות הולך אחר הזכר :

נו בלק היה מנסיכי מדין ובתו נשאת לנושאי ודום בת בתו של עגלון בשכר שעמד מעל כסאו יצא ממנו רות : סליק

סליק סימני פסקי תוספות ממסכת סוטה

שייך לדף לד ע"א

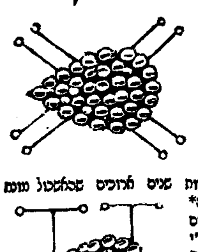

מ"ב לשון הרא"ש בחידושיו מורטני וכו' פירש רש"י ז"ל משאוי ומשאוי תחת משאוי שבתחתונים מסייעים את העליונים ובכל אחד היו שני מוטות פירוש בכל משאוי שני מוטות בתחתון ובעליון כיצד שני מוטות הולכים זה אצל זה וארבעה משאים אותם ועוד שני מוטות וארבעה בני אדם נושאים אותם והם באלכסון מהגות שנים העליונים וכו' נראה הכ' והולכים באלכסון ור"י לא מקרא שמיע ליה פירוש הא דקאמר מורטני וכו' דמקרא לא שמעינן אלא שני מוטות דפשיטא ליה וכו' ובכל אחד שני מוטות . ור"ת פירש מה תלמוד לומר בשנים בשני מוטות דכל מוט ומוט היו לו שני מוטות בשני ראשי המוט אחד מכאן ואחד מכאן זה והן שתי מוטות שנים ארוכים שהאשכול מונח עליהם ולארבעה קנים היו לכל ראש וראש מוט והמוטות כזה*

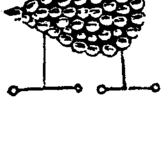

שהיה האשכול מונח עליהם היו מונחים לרוחב הדרך וד' מוטות שהיו נושאים בהם השמונה היו בדרך הילוכן לאורך הדרך . ולא נהירא לי פירוש רש"י שהנושאים משאוי באלכסון הילוכן קשה וגם פירוש ר"ת קשה למה היה צריך לכל מוט שני מוטות בשני מוטות ארוכים תחת שני מוטות שהאשכול מונח עליהם הוי וישאו בכל מוט ארבעה אנשים ועוד שהילוכן קשה פסיעות רגליהם יתנגדו הנה והנה המוטות שהאשכול מונח עליהם במה שירחיבו פסיעותיהם אותם שמצד אחד ויפסד האשכול מחמת המוטות שהאשכול מוטל עליהם לרוחב הדרך ועוד קשה לי על פירש"י ז"ל שפירש מורטני לשון משאוי דלא משמע כן בשבת פרק המצניע (דף צא ע"א) דקאמר התם זוזין עולין לבי מדרשא
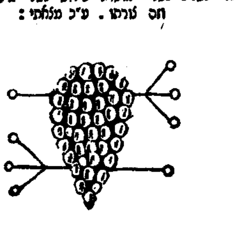
אמר לנו אבנים של בית הכסא בכמה א"ל בכזית בהלגת בכבינה א"ל וכי מורטני יכנים פי' כף מאזנים לשער את האבנים וכן בפרק המוכר את הספינה (דף פט ע"א) נפש המאזנים וכו' ושל מורטני וכו' פי' מורטני משקולת קטנה של צורפי כסף וזהב . ונ"ל לפרש דמוטות הארוכים הנושאים את המשאוי קרויים מורטני ע"ש הקנה הארוך של כף מאזנים שבמורטני שמוקלים בהם הלויין בו וה"פ מורטני ומורטני דמורטני כלומר שני קנים ארוכים שהאשכול מונח עליהם ותחת אלו שנים שני מיני מוטות והיינו מורטני ומורטני דמורטני והיינו דקאמר מה תלמוד לומר בשנים בשני מוטות פירוש בשני מיני מוטות מלבד המוט האמור בפסוק . אם טרחו . ע"כ מצאתי :